

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КІЦМАНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням педагогічної ради
ВСП «КФК ЗВО «ПДУ»
від «28» 02 2025 р. протокол № 5

Введено в дію наказом
ВСП «КФК ЗВО «ПДУ»
від «03» березня 2025 р. № 35-з

Директор Іван БІЛЯР

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ДЕРЖАВНЕ БУДІВНИЦТВО І
МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ»

підготовки фахового молодшого бакалавра
за освітньо-професійною програмою

«ПРАВО»

2025 рік

Укладачі:

Тетяна ДРУЦУЛ, кандидат юридичних наук, викладач юридичних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»

Аліна СОРОХАН, викладач юридичних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», викладач-методист

Оксана МІСЕВИЧ, викладач юридичних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст»

Розглянуто та схвалено
цикловою комісією економічних та юридичних дисциплін
Протокол № 6 від «07» лютого 2025 року
Голова циклової комісії Гіємб Юлія БІЛЯР

ПОГОДЖЕНО
методичною радою
Протокол № 4 від «27» Одн 2025 року
Голова методичної ради Слободян Світлана СЛОБОДЯН

Пояснювальна записка

Дисципліна «Державне будівництво та місцеве самоврядування» є обов'язковим компонентом підготовки здобувачів початкового рівня вищої освіти зі спеціальності 081 Право освітньо-професійної програми «Право» та спрямована на формування і розвиток загальних та спеціальних (фахових) компетентностей у відповідності до освітньо-професійної програми. Предметом вивчення навчальної дисципліни є суспільні відносини, які складаються у процесі організації та діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Міждисциплінарні зв'язки: «Теорія держави та права», «Конституційне право України», «Конституційне право зарубіжних країн», «Адміністративне право», «Організація судових та правоохоронних органів», «Міжнародне право». Знання, набуті під час вивчення освітнього компонента «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні» можуть бути використані при вивченні наступних навчальних дисциплін: «Адміністративне право», «Державне (конституційне) право зарубіжних країн».

Структура освітнього компонента є орієнтовною. Під час складання робочої навчальної програми викладачі можуть вносити зміни та доповнення в зміст навчального матеріалу та розділ навчальних годин за темами в межах бюджету часу, відведеному навчальним планом на вивчення освітнього компоненту. Внесені зміни та доповнення мають бути обговорені на засіданні циклової комісії і затверджені заступником директора з навчальної роботи.

Програма освітнього компонента складається з таких розділів:

1. Загальна частина
2. Особлива частина

1. Мета і завдання вивчення освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні» є формування системи теоретичних і прикладних знань про особливості правового регулювання порядку формування, організації, функціонування системно-структурної організації органів публічної влади, елементи організації та діяльності органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим і місцевого самоврядування, специфіку організаційно-правових механізмів реалізації їх функцій і повноважень, напрямків модернізації територіальної організації влади в Україні в умовах децентралізації влади та реформи публічного управління; активізація аналітичної діяльності здобувачів вищої освіти, розвиток умінь і навичок застосування законодавства у сфері організації і діяльності органів публічної влади.

Завданнями вивчення освітнього компонента «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні» є: засвоєння студентами знань про особливості правового регулювання суспільних відносин в галузі державного будівництва та місцевого самоврядування в Україні, формування у студентів категоріально-понятійного апарату з питань державного будівництва та місцевого самоврядування в Україні, опанування основних доктринальних та прикладних положень щодо формування, організації, функціонування та перспектив розвитку системноструктурної організації органів публічної влади в Україні, поглиблення теоретичних знань про територіальну, правову, матеріально-фінансову основу організації і діяльності державних і самоврядних інституцій, форм та методів їх діяльності в умовах децентралізації влади та реформи публічного управління, вироблення у студентів вміння тлумачити і застосовувати правові норми під час розв'язання практичних завдань з питань правового регулювання, організації та діяльності органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим і місцевого самоврядування в Україні, формування навичок самостійного аналізу проблемних питань взаємовідносин органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим і місцевого самоврядування у вітчизняному законодавстві та юридичній практиці, формування умінь визначення перспектив вдосконалення і організаційно-правових технологій оптимізації

механізму реалізації функцій і повноважень органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим і місцевого самоврядування в Україні.

2. Очікувані результати навчання

Відповідно до стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право освітньо-професійного ступеню «фаховий молодший бакалавр» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 27.05.2024 № 762 та в результаті вивчення освітнього компонента Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні» здобувач освіти повинен володіти такими предметними компетентностями:

Інтегральна компетентність: здатність вирішувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання на основі всебічних спеціалізованих емпіричних та теоретичних знань.

Загальні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів, здатність грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, навички збору й аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, здатність бути лідером, брати на себе відповідальність, стимулювати до досягнення спільної мети.

Спеціальні компетентності: здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві, здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право, здатність застосовувати правові принципи та доктрини, здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції, здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування, здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, знання системи права та законодавства, а також механізмів правового регулювання в різних галузях права, здатність застосовувати знання методів, правил, прийомів і засобів юридичної техніки та юридичного письма для вироблення і систематизації правових актів.

Оволодівши зазначеними вище компетентностями, здобувач освіти повинен **знати:**

- основні поняття і положення теорії державного будівництва та місцевого самоврядування;
- визначення та систему організаційних форм діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні;
- організацію роботи Верховної Ради України;
- повноваження та організацію роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- організацію роботи Президента України;
- систему, повноваження та організацію роботи органів і посадових осіб виконавчої влади України;
- організацію роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування; Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

уміти:

- використовувати отримані знання в практичній діяльності;
- правильно розуміти та використовувати юридичну термінологію;
- використовувати нормативно-правову базу, що стосується державного будівництва та місцевого самоврядування в Україні для виконання службових завдань;

- аналізувати та тлумачити приписи різноманітних нормативно-правових актів з питань державного будівництва та місцевого самоврядування в Україні;
- узагальнювати та синтезувати приписи українського законодавства, присвяченого державному будівництву та місцевому самоврядуванню в Україні, з положеннями міжнародно-правових актів.

3. Структура освітнього компонента

№ з /п	Назва розділу, теми програми	Обсяг годин				
		всього	у тому числі			
			лекційні	практичні	лабораторні	навчальна практика
1	2	3	4	5	6	7
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА						
1. Загальна частина						
1.1	Поняття «державне будівництво і місцеве самоврядування» та його зміст	4	2			2
1.2	Наука та навчальна дисципліна «Державне будівництво та місцеве самоврядування»	5	2			3
1.3	Організаційні засади діяльності органів публічної влади в Україні	6	2	2		2
1.4	Матеріальна основа діяльності органів публічної влади в Україні	5	2			3
1.5	Організаційні засади діяльності органів публічної влади в Україні	6	2	2		2
1.6	Матеріальна основа діяльності органів публічної влади в Україні	4	2			2
По розділу 1		30	12	4		14
2. Особлива частина						
2.1	Загальна характеристика організації роботи Верховної Ради України	5	2			3
2.2	Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради України	7	2	2		3
2.3	Організація діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	5	2			3
2.4	Організація роботи Президента України	7	2	2		3
2.5	Організація роботи Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади	7	2	2		3
2.6	Організація роботи місцевих державних адміністрацій	7	2	2		3
2.7	Організація органів публічної влади Автономної Республіки	5	2			3

	Крим						
2.8	Поняття та сутність, гарантії місцевого самоврядування.	5	2				3
2.9	Організаційно-правова основа місцевого самоврядування	7	2	2			3
2.10	Взаємодія органів публічної влади з об'єднаннями громадян, судовими, правоохоронними органами та органами юстиції	5	2				3
	<i>По розділу 2</i>	<i>60</i>	<i>20</i>	<i>10</i>			<i>30</i>
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА							
КУРСОВА РОБОТА							
	<i>РАЗОМ ПО ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТУ</i>	<i>90</i>	<i>32</i>	<i>14</i>			<i>44</i>

4. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Навчальна дисципліна

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1. Поняття «державне будівництво і місцеве самоврядування» та його зміст

Поняття «державне будівництво і місцеве самоврядування». Елементи змісту державного будівництва і місцевого самоврядування. Конституційні основи державного будівництва і місцевого самоврядування. Основні напрямки здійснення державного будівництва і місцевого самоврядування в Україні.

1.2. Наука та навчальна дисципліна «Державне будівництво та місцеве самоврядування»

Поняття державного будівництва та місцевого самоврядування. Основні напрями здійснення державного будівництва та місцевого самоврядування в Україні. Поняття, предмет і система науки державного будівництва та місцевого самоврядування. Історичний розвиток науки державного будівництва та місцевого самоврядування. Поняття, система і завдання державного будівництва та місцевого самоврядування як навчальної дисципліни

Семінарське заняття

1.3. Організаційні засади діяльності органів публічної влади в Україні

Загальна характеристика елементів організації та діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні. Поняття, види та ознаки публічної влади. Система органів публічної влади в Україні. Основні принципи організації та діяльності органів публічної влади. Функції та компетенція органів публічної влади. Форми та методи діяльності органів публічної влади. Публічна служба: поняття, принципи, правова основа діяльності.

Семінарське заняття

1.4. Матеріальна основа діяльності органів публічної влади в Україні

Правова основа діяльності органів публічної влади. Адміністративно-територіальний устрій та територіальна основи діяльності органів публічної влади. Матеріально-фінансова основа діяльності органів публічної влади.

Семінарське заняття

1.5. Матеріальна основа діяльності органів публічної влади в Україні

Правова основа діяльності органів публічної влади. Адміністративно-територіальний устрій та територіальна основи діяльності органів публічної влади. Матеріально-фінансова основа діяльності органів публічної влади.

Розділ 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

2.1. Загальна характеристика організації роботи Верховної Ради України

Правова основа діяльності та правовий статус Верховної Ради України. Порядок формування та організаційна побудова Верховної Ради України. Форми діяльності Верховної Ради України.

Організація підготовки і проведення виборів народних депутатів України.

Організаційно-правові форми та методи роботи Верховної Ради України. Організація підготовки і проведення сесій Верховної Ради України. Порядок

організації та проведення першої, чергових і позачергових сесій Верховної Ради України. Організація прийняття актів Верховної Ради України.

2.2. Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради України

Організація роботи Голови Верховної Ради України та його заступників. Система та порядок утворення комітетів, тимчасових спеціальних комісій та тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України. Організаційно-правові форми діяльності комітетів, тимчасових спеціальних комісій та тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України. Методи діяльності комітетів, тимчасових спеціальних комісій та тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України.

Порядок утворення депутатських фракцій та груп Верховної Ради України. Організаційно-правові форми діяльності депутатських фракцій та груп Верховної Ради України. Методи діяльності депутатських фракцій та груп Верховної Ради України. Діяльність Погоджувальної ради депутатських фракцій.

Основи конституційно-правового статусу народного депутата. Порядок вступу на посаду, прийняття присяги. Припинення повноважень народного депутата. Повноваження народного депутата. Методичне, інформаційне, правове та матеріально-технічне забезпечення діяльності народного депутата. Процес реалізації повноважень народним депутатом. Гарантії діяльності народного депутата України.

Структура, функції та організація роботи Апарату Верховної Ради України.

Рахункова палата: склад, структура, функції, порядок роботи.

2.3. Організація діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Зміст і мета парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Зародження та розвиток інституту омбудсмена. Причини утворення інституту омбудсмена в різних країнах Європи. Світові моделі захисника прав і свобод людини та громадянина. Типологічні різновиди інституту омбудсмена.

Призначення на посаду, звільнення з посади та припинення повноважень Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Організація діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Значення секретаріату, консультативної ради та представників Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: права, обов'язки та акти реагування (конституційне подання Уповноваженого). Підстави для провадження справ і призначення перевірок. Розгляд звернень до

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Щорічні та спеціальні доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Гарантії діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

2.4. Організація роботи Президента України

Правова основа діяльності та правовий статус Президента України. Організація та проведення виборів Президента України. Вступ на посаду Президента України. Приведення до присяги. Прийняття присяги.

Функції, компетенція та повноваження Президента України. Акти Президента України. Значення консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб у здійсненні повноважень Президента України.

Організаційно-правові форми та методи роботи Президента України. Взаємодія Президента України з органами законодавчої влади, виконавчої влади, судової влади, органами місцевого самоврядування. Інститут контрастиг-натури.

Припинення повноважень Президента України. Підстави і процедури дострокового припинення повноважень Президента України. Повноваження посадової особи, що тимчасово виконує функції Президента України.

Поняття, завдання, повноваження та організація роботи Адміністрації Президента України.

Повноваження та діяльність Ради Національної безпеки і оборони.

2.5. Організація роботи Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади

Правова основа діяльності та правовий статус Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади в Україні. Порядок формування, склад і структура Кабінету Міністрів України.

Організаційно-правові форми та методи роботи Кабінету Міністрів України. Засідання – основна організаційно-правова форма діяльності Кабінету Міністрів України. Значення, структура і повноваження урядових комітетів і Секретаріату Кабінету Міністрів України в діяльності Кабінету Міністрів України.

Організація прийняття та виконання актів Кабінету Міністрів України.

Основи організації і діяльності центральних органів виконавчої влади. Нормативно-правова основа організації і діяльності центральних органів виконавчої влади. Система, функції та порядок утворення центральних органів виконавчої влади. Структура центральних органів виконавчої влади. Організаційна будова центральних органів виконавчої влади. Організація роботи урядових органів державного управління. Порядок їх утворення, реорганізації та ліквідації.

2.6. Організація роботи місцевих державних адміністрацій

Правова основа діяльності місцевих державних адміністрацій. Система, порядок утворення та структура місцевих державних адміністрацій. Функції та компетенція місцевих державних адміністрацій. Голова місцевої державної адміністрації, його заступники, їх повноваження та організація роботи. Форми та методи діяльності місцевих державних адміністрацій. Відділи, управління та інші органи місцевої державної адміністрації, її апарат, організація їх роботи.

2.7. Організація органів публічної влади Автономної Республіки Крим

Правова основа діяльності та правовий статус Верховної Ради АР Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим і Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим.

Порядок формування та організаційно-правові форми та методи діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Сесія – головна організаційно-правова форма діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Порядок організації і проведення сесій. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Значення Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Президії Верховної Ради Автономної Республіки Крим, постійних, тимчасових комісій та інших органів Верховної Ради АР Крим в її діяльності. Правові акти Верховної Ради АР Крим – постанови та рішення.

Порядок формування та повноваження Ради міністрів АР Крим. Повноваження Голови Ради міністрів АР Крим. Організаційно-правові форми та методи роботи Ради міністрів АР Крим. Засідання – основна організаційно-правова форма діяльності Ради міністрів АР Крим.

Організаційно-правові форми та методи роботи Представництва Президента України в АР Крим. Повноваження Постійного Представника Президента України в АР Крим.

2.8. Поняття та сутність, гарантії місцевого самоврядування.

Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Функції та повноваження місцевого самоврядування. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування: поняття, ознаки, основи правового статусу. Форми реалізації місцевого самоврядування. Місцеві вибори та місцеві референдуми. Загальні збори. Громадські

слухання. Гарантії місцевого самоврядування. Підзвітність і підконтрольність місцевих державних адміністрацій районним, обласним радам. Обов'язковість законних вимог і актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Порядок відповідальності органів та посадових осіб органів місцевого самоврядування.

2.9. Організаційно-правова основа місцевого самоврядування

Загальна та виключна компетенції сільських, селищних, міських рад. Повноваження виконавчих органів представницьких органів місцевого самоврядування у сфері соціально-економічного і культурного розвитку; в галузі бюджету, фінансів і цін, управління комунальною власністю. Повноваження сільських, селищних міських рад у галузі ЖКГ, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку, будівництва. Повноваження представницьких органів місцевого самоврядування у сферах охорони здоров'я, освіти, молодіжної політики, утвердження української національної та громадянської ідентичності, охорони навколишнього природного середовища та земельних відносин, соціального захисту населення тощо. Повноваження сільського, селищного, міського голови. Повноваження районних і обласних рад

2.10. Взаємодія органів публічної влади з об'єднаннями громадян, судовими, правоохоронними органами та органами юстиції.

Правові та організаційні засади взаємодії органів публічної влади з об'єднаннями громадян, судовими, правоохоронними органами та органами юстиції. Рівні та етапи взаємодії з громадськістю. Організація та проведення консультацій. Форми та напрями взаємодії з судовими, правоохоронними органами та органами юстиції. Рівні здійснення взаємодії органів публічної влади з судовими, правоохоронними органами та органами юстиції.

Самостійна робота

Основним завданням закладу фахової передвищої освіти є формування творчої особистості, фахівця, здатного до самостійного підвищення фахового рівня, самоосвіти, креативності, інноваційної діяльності. Але вирішення цього завдання неможливе, якщо в освітньому процесі існуватиме лише передача знань від викладача до здобувача освіти. Щоб залучити здобувача освіти до активного здобуття знань, неocenенною є роль самостійної роботи.

В орієнтовній структурі освітнього компоненту до кожного розділу вказано кількість годин, відведених на самостійну роботу. Самі ж теми самостійної роботи визначає викладач, що забезпечуватиме його творче ставлення до праці, надасть можливість розвивати педагогічно доцільну лінію співпраці та перетворити дисципліну на засіб формування всебічно розвиненої особистості здобувача освіти.

Визначені теми самостійного вивчення повинні бути відображені в робочій навчальній програмі, розглянуті на засіданні циклової комісії та затверджені заступником директора з навчальної роботи.

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами діагностики (оцінювання та демонстрування результатів навчання) є:

усне опитування на заняттях; письмові завдання; самостійні роботи; тестування; екзамен.

6. Критерії оцінювання навчальних досягнень

«Відмінно» - оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом,

здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом;

«Добре» - оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершено висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів;

«Задовільно» - оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки;

«Незадовільно» - оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Виборчий кодекс України. Закон України від 19.12.2019 № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/396-20>

3. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 № 55-XII. URL: Української РСР від 24.08.1991 № 1427-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>

4. Загальна декларація прав людини: прийнята та проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 № 217 А (III). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

6. Положення про Офіс Президента України. Указ Президента України від 25.06.2019. № 436/2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019/stru#Stru>

7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

8. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572- VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>

9. Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22.02.2007 № 698-V (зі змінами). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-16>

10. Про державну службу. Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/889-19>

11. Про звернення громадян. Закон України від 02.10.1996. № 393/96- ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
13. Про місцеве самоврядування. Закон України від 21.05.1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#n925>
14. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580- 15. VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
15. Про органи самоорганізації населення. Закон України від 11.07.2001 р. № 2625-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>
16. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпичмент). Закон України від 10.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20#Text>
17. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2365-III (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
18. Про Раду національної безпеки і оборони України від 05.03.1998 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>
19. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
20. Про Службу безпеки України. Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
21. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
22. Про Центральну виборчу комісію : Закон України від 30.06.2004 24. № 1932-IV (зі змінами). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1932-15>
23. «Про національні меншини (спільноти) України»: Закон України від 13.12.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-20#Text>
24. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: Закон України від 13.12.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
25. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>
26. Про особливості оренди державного та комунального майна у період воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України № 634 від 27.05.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634-2022-%D0%BF#Text>
27. Державне будівництво і місцеве самоврядування : посіб. для підгот. до іспиту / [С. Г. Серьогіна, О. Ю. Лялюк, І. І. Бодрова та ін.]. Харків : Право, 2021. 212 с.
28. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В.Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. – Видання четверте. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 656 с.
29. Біла-Тіунова Л.Р., Стець О.М. Б-61 Службове право України : підручник. Одеса: Фенікс, 2022. 771 с.
30. Вовк О. Й. Проблеми правового регулювання місцевого самоврядування: теоретико-правовий аспект. Право і суспільство. 2018. № 4. С. 19-27.
31. Древаль, Ю. Д., Л. М. Лінецький. Принцип верховенства права в теорії та практиці державного будівництва. Diss. ХНУБА, 2019.
32. Етика державного управління : підручник / Т. Е. Василевська, В. О. Саламатов, Г. Б. Марушевський ; за заг. ред. Т. Е. Василевської. – К. : НАДУ, 2015. – 204 с. URL: http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/227/1/VasilevskaTE_Etika_der_upravl_2015.pdf
33. Забожчук О. В. Зміст форм взаємодії Національної поліції України з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Право і суспільство. 2022. № 3. С. 167-172.

34. Князева О. В. Довіра в дискурсі державного управління. № 1 (2020): Державне будівництво. URL: <http://db.kh.ua/index.php/db/article/view/73>

35. Коцур Л. Державне будівництво незалежної України крізь призму нормативно-правових актів: 30 років досвіду. Соціум. Документ. Комунікація. 2022. Вип. 15. С. 55-81

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. База даних "Законодавство України". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/find>

2. Гід з державних послуг. URL: <https://guide.dii.gov.ua/>

3. Децентралізація в Україні. URL: <https://decentralization.gov.ua/>

4. Міністерство юстиції України URL: <https://minjust.gov.ua/>

5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>

6. Освітній Центр Верховної Ради України. URL: <https://osvita.rada.gov.ua/>

7. Офіс генерального прокурора. URL: <https://www.gp.gov.ua/>

8. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>

9. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

10. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>

11. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

Інтернет джерела:

Вебсайт: <https://surl.li/hozagw>